

Stereopsis vitellina

Spadskinn

Storsvampar, Basidiesvampar

NE NA LC DD NT **VU** EN CR RE

Sårbar (VU)
A2c+3c+4c; C1+2a(i)

Klass: *Agaricomycetes*, **Ordning:** *Agaricomycetes*, *families incertae sedis*, **Familj:** *Agaricomycetes*, *genera incertae sedis*, **Släkte:** *Stereopsis*, **Art:** *Stereopsis vitellina* - spadskinn (Plowr.) D. A. Reid **Synonymer:**

Kännetecken

Spadskinn bildar 2–3 cm höga, mjuka och sköra, spatellika fruktkroppar med mer eller mindre tydlig fot. Den färska svampen är gulvit till gul men bleknar vid torkning. Hymeniet är slätt. Hyferna saknar söljor och har likartat utseende i hela fruktkroppen. Basidierna är klubblika och sporererna små och elliptiska.

Utbredning och status

Fram till 2007 hade spadskinn bara påträffats ett fåtal gånger från Västergötland till Dalarna. Då upptäcktes att arten kan växa på norrländska tallhedar på sand och i samma miljö som många stipitata taggsvampar och goliatmusseron. Riktade sök i dessa miljöer har givit närmare 40 nya lokaler sedan 2007. I Norge är arten bara påträffad på ett fåtal platser, alla i den sydöstra delen. I Finland är arten känd från större delen av landet. I Danmark är den funnen sju gånger. Arten beskrevs först från Skottland och är där känd från ca 15 platser. Den är samlad i ytterligare fyra europeiska länder från Belgien till Estland. Det stora antalet nyfynd i Sverige gör det omöjligt att bedöma artens status här eftersom referenser för populationsförändringar saknas.

Ekologi

Spadskinn är en marksvamp och fruktkroppar anträffas där det finns blottad jord som i rotvältor och längs hjulspår men framför allt under multnande lågor. Den förefaller att vara knuten till tall. I Norrland delar den livsmiljö med smalfotad taggsvamp och gömtaggsvamp. De båda senare arterna bildar mykorrhiza med tall men det saknas bevis för att spadskinn också är en mykorrhizasvamp. Bland dess närmaste släktingar i ordningen Atheliales finns dock flera vanliga mykorrhizasvampar i släktena *Amphinema*, *Piloderma* och *Tylospora*.

Hot

Mykorrhiza-arter och andra marklevande svampar påverkas starkt av slutavverkning då alla träd avlägsnas. Sönderkörning av lågor är ett annat hot.

Åtgärder

Skydd av fler områden där arten förekommer. I miljöer där arten trivs bör skogsbruk bedrivas skonsamt, t. ex. genom försiktigt uttag av virke och genom att undvika sönderkörning av lågor. Dessa åtgärder gynnar också flera andra rödlistade arter.

Övrigt

Utländska namn. DK – stilkældersvamp; FI – kielinahakka. *Stereopsis vitellina* är inte närmare släkt med typarten för släktet och kommer att flyttas till ett annat, nyskapat släkte.

Litteratur

Eriksson, J., Hjortstam, K. & Ryvarden, L. 1984. *The Corticiaceae of North Europe*, vol 7. Fungiflora, Oslo.

Författare

Karl-Henrik Larsson 2012